

**MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA
ACADEMIA DE MUZICĂ, TEATRU ȘI ARTE PLASTICE
ȘCOALA DOCTORALĂ *STUDIUL ARTELOR ȘI CULTUROLOGIE***

Cu titlu de manuscris
C.Z.U. 78.04:821.135.1.0(043.2)

**VALORIFICAREA COMPONISTICĂ A POEZIEI
CONTEMPORANE ROMÂNEȘTI**

**REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT
SPECIALITATEA 653.01. – MUZICOLOGIE (CREAȚIE)**

Conducător de doctorat:
Prof.univ. dr.
Ciobanu-Suhomlin Irina

Doctorand:
Gamurari Pavel

CHIȘINĂU, 2021

Teza a fost elaborată în cadrul Școlii Doctorale *Studiul Artelor și Culturologie* a Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice.

Componența comisiei pentru susținerea tezei de doctor în arte:

- 1. Victoria Melnic, președinte**, dr. în studiul artelor, prof. univ., rector AMTAP;
- 2. Diana Bunea, secretar**, dr. în studiul artelor, conf. univ., AMTAP;
- 3. Irina Ciobanu-Suhomlin, conducător științific**, dr. în studiul artelor, prof. univ., AMTAP;
- 4. Ion Gagim, referent oficial**, dr. hab., prof. univ., USARB;
- 5. Victor Ghilaș, referent oficial**, dr. hab., conf. cercetător, director, Institutul Patrimoniului Cultural;
- 6. Gheorghe Mustea, referent oficial**, academician, prof.univ., membru titular al Academiei de Științe a Moldovei.

Susținerea va avea loc la **14 mai 2021, ora 14.00** în ședința comisiei pentru susținerea tezei de doctor în arte din cadrul Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice (str. Alexei Mateevici, 87).

Teza și rezumatul pot fi consultate la Biblioteca Națională a Republicii Moldova (Chișinău, str. 31 august 1989, 78A), la Biblioteca Academiei de Științe a Moldovei (Chișinău, str. Academiei, 5A) sau la Biblioteca Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice (Chișinău, str. Mateevici, 87), cât și pe site-ul ANACEC (www.anacec.md).

Secretar științific al Consiliului științific specializat:

Diana Bunea, dr. în studiul artelor, conf. univ. _____

Conducător științific:

Irina Ciobanu-Suhomlin, dr. în studiul artelor, prof.univ. _____

Autor:

Pavel Gamurari _____

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța problemei abordate. Poezia, această sursă inepuizabilă de inspirație, atrage atenția compozitorilor mai ales datorită posibilităților sale bogate în redarea stărilor sufletești. Din toate genurile poeziei literare o atenție specială este acordată liricii, cu marea ei forță sugestivă, care apelează la sensibilitatea cititorilor. Calitățile esențiale ale poeziei lirice – flexibilitate în exprimarea sentimentelor, stărilor emoționale, subiectivitate, caracterul intim etc. – permit o contopire lejeră și totodată profundă cu muzica, sintetizând forțele expresive ale artelor într-o acțiune comună.

În muzica contemporană românească există o tradiție bogată de abordare componistică a opusurilor literare celebre în diferite genuri ale muzicii. Lucrările de cameră cuprind miniaturi (lieduri și romanețe) și cicluri vocale. Din multitudinea creațiilor se remarcă: Gheorghe Dima – lieduri pe versuri de George Coșbuc, Mihai Eminescu; George Dumitrescu – Șase lieduri pe versuri de G. Bacovia pentru voce și pian; Nicolae Brânzeu – 5 lieduri, pentru tenor și pian pe versuri de Lucian Blaga, 2 lieduri, pentru voce și pian, pe versuri de Simona Lecca; Mihail Jora – lieduri pe versuri de L. Blaga și Ion Pillat; Sigismund Toduță – lieduri pe versuri de M. Eminescu, L. Blaga, Ion Brad, Ilie Balea, Octavian Goga, Vlaicu Bârna, Ana Blandiana; Viorel Munteanu – *Nebănuitele trepte*, pentru soprană și grup instrumental, versuri de L. Blaga și *Autoportret* pentru soprană și pian, versuri de L. Blaga; etc.

Compozitorii români au abordat un larg spectru de creații din tezaurul poetic național, înregistrând numeroase lucrări corale pe versurile celor mai distinși poeți – M. Eminescu, V. Alecsandri, A. Russo, G. Bacovia, L. Blaga, M. Sorescu, T. Arghezi, N. Labiș, ș.a. Printre autorii care s-au remarcat prin ampla lor creație corală se află Dan Voiculescu, Dora Cojocaru, Vasile Spătăreanu ș.a.

În domeniul muzicii simfonice, însă, numărul lucrărilor – este cu mult mai mic, cuprinzând unele exemple unice în genurile de poem, concert, simfonie vocală. În acest domeniu se evidențiază: Nicolae Brânduș – *Domnișoara Hus* – cantată pe versurile poemului lui Ion Barbu; Cornel Țăranu – lucrări pe versuri de Nichita Stănescu (*Cântece fără dragoste, Cântece fără răspuns, Cântece întrerupte*); V. Munteanu – *Axionul învierii – Miluiește-mă, Dumnezeu*, după G. Cucu pentru soprană și orchestră de coarde, Simfonia I *Glossă* pentru tenor, cor mixt și orchestră, versuri de M. Eminescu, *Întoarceri la Blaga* – șapte poeme pentru soprană și orchestră; etc.

Astfel, componistica românească demonstrează o predilecție vădită, încă de la începuturile sale și până astăzi, pentru poezia românească, compozitorii contribuind la valorificarea muzicală a acesteia.

Printre marii poeți români ai secolului XX care au suscitât interesul compozitorilor a fost și

N. Stănescu. Actualitatea operelor lui sale, originalitatea ideilor sale literare, curentul artistic la care se atribuie poetul – au determinat selectarea poeziilor marelui scriitor contemporan român, pentru realizarea creației proprii în cadrul tezei de doctor. N. Stănescu s-a manifestat ca un remarcabil poet modernist și neo-modernist român. Existența într-un timp al interdicțiilor de tot felul nu constituia un impediment pentru N. Stănescu. El dezertează de la realitatea socială și își creează o lume patronată de *îngerul cu o carte în mână*, transfigurează universul printr-un insolit sistem de substituții simbolice, susținute de un limbaj liric pe cât de șocant și neverosimil, pe atât de romantic. Repetiția epuizantă; asimetriile ritmice; imagini alegorice care, reunite, alcătuiesc o metaforă amplă; simboluri originale – servesc ca o solidă materie literară pentru scrierea unei lucrări vocal-simfonice contemporane, iar partea cea mai complicată o reprezintă realizarea transferului textului, a simbolisticii acestuia și a emoțiilor în planul evenimentelor muzicale.

În componistica muzicală din Republica Moldova a fost valorificat plenar universul poetic eminescian, constituind un izvor de inspirație pentru compozitorii E. Coca, D. Gherșfeld, Z. Tkaci, B. Dubosarschi, Gh. Mustea, T. Chiriac, Gh. Ciobanu, V. Ciolac, ș.a. Însă, poezia românească a secolului XX a intrat și în vizorul artistic al compozitorilor din Republica Moldova, în special, în ultimul deceniu al mileniului trecut. În domeniul muzicii vocal-simfonice sunt înregistrate unele încercări de a asimila poezia românească în creația componistică, universul poetic eminescian având o poziție prioritară. Totuși, în repertoriului vocal-simfonic național, predomină creații pe versurile poezilor moldoveni. Cu regret, opera lui N. Stănescu în creația compozitorilor autohtoni nu a fost valorificată. În acest context, actualitatea și importanța temei este determinată de necesitatea creării unei lucrări originale în care să fie valorificat universul poetic stănescian.

Scopul studiului este de a analiza modalitățile de tratare componistică a poeziei contemporane românești și valorificarea acestora prin propria viziunea de creație, într-o lucrare de gen vocal-simfonic pe versurile lui N. Stănescu.

Obiectivele cercetării:

- elucidarea realizărilor muzicale obținute în cadrul diferitelor curente, genuri și stiluri ale creației componistice în baza operei poezilor români contemporani;
- evidențierea și caracterizarea momentelor conceptuale, tematicii, sferelor imagistice, elementelor de limbaj și altor modalități de redare a mesajului poetic în muzică academică românească;
- punctarea trăsăturilor esențiale ale stilisticii, limbajului poetic stănescian, tematicii și reperelor poetice determinante ca sursă de inspirație pentru compozitori;
- analiza propriei lucrări vocal-simfonice scrisă în cadrul proiectului de doctorat profesional, sintetizarea teoretică a experienței componistice de abordare a operei poetului român al secolului XX N. Stănescu.

Realizarea scopului și sarcinilor enunțate au determinat constituirea **bazei metodologice și teoretice**.

Metodologia cercetării științifice cuprinde următoarele metode de cercetare: *metoda analitică* a opusurilor muzicale, *metodă diacronică evolutivă* care permite observarea procesului de acumulare a experienței componistice în domeniu, *metodele deductivă și inductivă* care sunt necesare la formularea unor concluzii. De asemenea, au fost aplicate și unele metode din domeniul teoriei literare.

Problematika legată de sinteza poezie – muzică, cuvânt – muzică, vers – muzică este pe larg tratată în muzicologia secolului XX, pentru că acoperă unul din cele mai prodigioase domenii ale creației muzicale contemporane – muzica vocală în diferitele ei ipostaze, de la cântece de sorginte folclorice până la formele ample ale lucrărilor vocal-simfonice și operă. Totuși, din spectrul tematic al problemei poezie – muzica, care este frecvent dezbătută în mediul muzicologic, evidențiem aspectele teoretice și practice, ultimele având o relevanță mai mare pentru proiectul artistic realizat.

În selectarea materialului muzical pentru cercetare, cu scopul identificării lucrărilor cu caracter sintetic poetico-muzical, ce aparțin școlii componistice românești, am consultat *ediții lexicografice și enciclopedice*. Poate, cea mai actuală și completă sursă lexicografică cu referire la muzica românească contemporană care cuprinde cele mai veridice date despre biografia și portretele de creație ale compozitorilor inclusiv listele lucrărilor muzicale, este ediția *Lexiconului biobibliografic Muzicieni din România*, autorul fiind Viorel Cosma [9]. Unele articole biobibliografice din *Lexiconul* sus numit pot fi accesate on-line, pe site-ul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România ca, de exemplu, articolul despre ilustrul compozitor C. Țăranu [9].

Un interes prezintă și articole enciclopedice despre muzicienii români publicate în cel mai mare și cuprinzător dicționar muzical din lume – *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*, ediția a 2-a [33].

Lucrările de specialitate, studiile și articolele care au furnizat date importante pentru studiul nostru sunt destul de numeroase. Abordarea științifică a raportului cuvânt – muzică în aspectele ei generale și cele aplicative – de ex., în creația unor compozitori, atrage atenția cercetătorilor din întreagă lume, fiind un subiect al dezbaterilor de lungă durată. Pentru realizarea obiectivelor propuse în teză s-a dovedit utilă consultarea a unor astfel de surse în limba engleză precum *Poetry and the Composer* de E. H. C. Oliphant [32], *The Art of Setting Words to Music* de B. Crist [31], etc.

Aspecte teoretice generale cu referire la relația cuvântul poetic – muzica sunt pe larg investigate și discutate din diferite perspective în studiile semnate de reprezentanții muzicologiei rusești. Astfel, problema corelării versului cu muzică în romanțe și cicluri vocale este abordată

global în cercetările muzicologului V. Vasina-Grossman, în special în lucrarea fundamentală *Музыка и поэтическое слово* [37]. Cele trei părți ale monografiei – *Ritmica. Cantabilitatea și declamația în muzica vocală a secolului XX, Intonație, Compoziție* – abordează problemele majore de transpunere a poeziei secolului XX într-o sublimă artă sonoră, începând cu metrica poeziei clasice până la arhitectonica lucrărilor vocale, inclusiv a celor ciclice.

Îndrumarul *Анализ вокальных произведений. Учебное пособие*, editat în redacția lui O. Kolovski, prezintă un interes în contextul tezei de cercetare, atât în plan metodologic cât și în plan practic, al analizei opusurilor vocale [39]. Merită să fie menționate și alte lucrări teoretice semnate de filologul A. Mihailov și adepții săi [42], studiul *О соотношении слова и мелодии в русской камерно-вокальной музыке начала XX века. Русская музыка на рубеже XX века* de E. Rucievskaja [41], etc.

Evident, unele aspecte generale cu referire la interacțiunea muzicii cu poezia pot fi preluate din aceste studii, însă, având în vedere că lexicul, fonetică, morfologia și sintaxa limbilor rusă și română sunt diferite, problema abordării poeziei românești în muzică necesită o investigație aparte. O ipoteză contrară aparține muzicologului rus L. Astrova, care indică că „în muzica vocală, pronunțarea reprezintă un fenomen universal, comun pentru toate limbile, ce se supune normelor de funcționare a sistemului de articulare și care are loc datorită faptului că în procesul de interpretare nu sunt cântate silabele fonetice sau poetice, ci silabele vocal-prozodice, ce dețin (datorită sintezei cu elementul muzical) un potențial de expresie cu mult mai mare” [20, citat după: 35]. Cercetătoarea mai afirmă că „în baza textului poetic compozitorul creează o lucrare nouă atât din punctul de vedere al semanticii comunicării verbale, cât și din cel al conținutului emoțional. Discursul muzical-prozodic unitar care apare, reprezintă un aliaj dintre elementele prozodic, vocal și muzical” [20, citat după: 36].

În primul sfert al secolului XX se profilează teoria intonației muzicale a lui B. Asafiev [34]. Pornind de la studiile lui B. Asafiev, alți muzicologi, precum V. Holopova, V. Medușevski, I. Zemțovski ș.a. definesc intonația ca o noțiune primordială a muzicii, ce contribuie la percepția muzicii în general. În muzicologia autohtonă organizarea intonațională a lucrării componistice este cercetată de Gh. Ciobanu care tratează sistemul intonațional ca „esența procesului de personificare a instrumentului solistic în genul de concert instrumental” [6].

Azi unii cercetători tind să interpreteze interacționarea artelor ca o manifestare a concepției intermediatice (intermediality, интермедальность), de dialogare a artelor într-o singură operă de artă. Conceptul intermediatic este impulsivat de ideea că relația text – muzică, de fapt, are la bază interacțiunea cuvântului cu expresia muzicală aparținând unor domenii de arte diferite care au legi specifice de organizare – muzica și poezia.

În ceea ce privește proiectarea căilor de abordare a poeziei românești, pornind de la marele M. Eminescu și poezia blagiană la opera poezilor sec. XX, ne-am bazat pe studiile cercetătorilor români – compozitori și muzicologi – privind creația muzical-poetică a compozitorilor din spațiul românesc, de la primele adresări ale lui C. Porumbescu, G. Stephănescu, Gh. Scheletti, T. Flondor, Gh. Dima ș.a. la maeștrii muzicii sec. XX – C. Țăranu, V. Spătărelu ș. a.

Recunoscând unicitatea personalității lui George Enescu, care a influențat prin propria creație dezvoltarea muzicii românești, fiind printre primii compozitori atrași de ideile și conținutul profund filosofic al poeziei eminesciene, am apelat la construirea perspectivei diacronice în ceea ce ține de istoricul adresării la aceasta sursă inepuizabilă de inspirație componistică. Din această perspectivă, de mare ajutor au fost studiile semnate de V. Cosma [11], A. Rojnovanu [25] etc.

În altă ordine de idei, ne-am adresat surselor bibliografice – articole și studii, inclusiv editate în baza tezelor de doctorat [3, 18] dedicate liedului românesc ca gen al muzicii de cameră. Relația muzicii cu poezia lirică (nu neapărat de sorginte românească) constituie unul din aspectele-cheie cercetate de muzicologi. Experiența componistică acumulată de școala românească începând cu Gh. Dima și generalizată în articolele muzicologilor români D. Cojocar [8], V. Cosma [9], O. Garaz [15] ș.a. a servit drept ghid de orientare.

În teză nu este neglijată nici tradiția muzicală „blagiană” constituită de M. Negrea și continuată de compozitorii S. Toduță, P. Constantinescu ș.a. Păstrând analogia cu paragrafele despre experiența de abordare a poeziei eminesciene în opusurile muzicale de diferite domenii și genuri ale muzicii academice, și în acest compartiment al tezei sunt concentrate și valorificate unele idei expuse de cercetători români, fiind un punct de pornire în elaborarea concepției artistice pentru propria lucrare vocal-simfonică *Eu sunt Tu*. În această ordine de idei, am luat în considerare și poezia altor scriitori români din secolul al XIX–XX, care a constituit un izvor de inspirație în arta muzicală românească, în creația vocală și corală a compozitorilor V. Spătărelu, D. Voiculescu, F. Donceanu, V. Munteanu ș.a. oglindită în articolele muzicologilor A. Ciobanu [5], M. Cozmei [12], Gh. Duțică [14], C. Sârbu [27], A. Apostu [1], P. Pușcaș [23], V. Melnic, [17] ș.a.

Performanțele *compozitorilor din Republica Moldova* în domeniul abordării poeziei românești în creație muzicală au servit drept direcții de orientare pentru realizarea proiectului artistic și a tezei. Din acest punct de vedere un interes deosebit prezintă lucrarea fundamentală *Молдавский советский романс* semnată de E. Vdovina [38], în care autorul analizează creațiile compozitorilor moldoveni din anii 1940–1970, scrise pe textele unor poeți autohtoni, poeți din fosta URSS. Lucrările vocale mai recente au constituit un material muzical de cercetare în teza de doctorat și în monografia scrisă în baza acesteia de V. Nikitcenko [20], fiind limitate de poezia scrisă numai în limba rusă. În articole semnate de E. Mironenco [19], G. Cocearova [7], P. Rotaru

[26], T. Berezovicova [2], ș.a. pot fi găsite observații importante cu referire la creația vocală a unor compozitori moldoveni sau la unele creații muzicale anumite.

Studiile literare dedicate *universului poetic stănescian* privind tematica, imaginile, motivele și semnificațiile poetice, elementele poeticii propriu-zise – ale limbajului poetic, etc. au constituit o bază teoretică solidă pentru conceptualizarea proiectului componistic de autor. Cercetători români precum academicianul Eugen Simion [28], Nicolae Manolescu [16], Nicolae Oprea [21] precum și doctoranda Oana Chelaru-Murăruș [4], ș.a. au dezvăluit aspectele principale ale liricii stănesciene care pot servi drept puncte de orientare în materia poetică stănesciană pentru un compozitor.

Din punct de vedere pragmatic, de realizare a proiectului artistic și de conceptualizate a demersului științific privind analiza lucrării muzicale de autor, de o importanță majoră sunt studiile care prezintă adresarea compozitorilor români la opera poetică stănesciană. Articole semnate de Carmen Stoianov [29] despre P. Stoianov, Cristina Pascu [22] și Dora Cojocaru [8] despre C. Țăranu, Constanța Cristescu [13] și Mirela Zafiri [30] despre D. Voiculescu, Consuela Radu-Țaga [24], Anca Simona Ciobanu [5] despre V. Spătăreleu demonstrează gradul de integrare a versului nichitian în muzică și potențialul său de a promova conținutul poetic evidențiat de cercetători.

Noutatea științifică și originalitatea conceptului artistic. Teza reprezintă o primă abordare în componistica autohtonă a poeziei lui N. Stănescu, realizată în cadrul proiectului de creație ce completează repertoriul național și se înscrie în spațiul muzical-poetic românesc. Pentru prima dată într-o lucrare de doctorat au fost cercetate tehnicile componistice muzicale cu referire la ciclul vocal-simfonic *Eu sunt Tu*, îmbinate cu parcursul teoretic despre procesul de creație, și reflectate în analiza muzicologică a partiturii. În teză a fost utilizată o abordare istorico-teoretică cuprinzătoare, făcând posibilă studierea lucrării vocal-simfonice proprii în contextul larg al interpretării poeziei românești în muzica academică modernă.

Valoarea aplicativă a lucrării. Prin crearea ciclului *Eu sunt Tu* pentru mezzosoprană, bariton, declamator și orchestră simfonică se lărgeste sfera viziunilor componistice contemporane asupra moștenirii poetice a lui Nichita Stănescu. Ciclul va completa repertoriul vocal-simfonic național și reprezintă o contribuție unică în abordarea poeziei stănesciene în componistica autohtonă. Teza poate fi recomandată în calitate de material didactic în cadrul studierii disciplinelor *Compoziție muzicală*, *Tehnici componistice moderne*, *Istoria muzicii naționale* și poate servi ca suport pentru cercetările ulterioare în domeniu.

Implementarea conceptului artistic. Ciclul vocal-simfonic *Eu sunt Tu*, care constituie esența conceptului artistic al proiectului realizat în cadrul doctoratului profesional, este înregistrat de Orchestra Simfonică Națională a Companiei Publice *Teleradio-Moldova*, dirijor – Denis

Ceausov, mezzosoprană – Taisia Mustea-Caraman, bariton – Alexei Digore, declamator – Nicolae Jelescu.

Aprobarea rezultatelor științifice. Teza a fost realizată în cadrul Școlii doctorale *Studiul artelor și Culturologie* de la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice din Republica Moldova fiind discutată și recomandată pentru susținere de Comisia de îndrumare și Consiliul Științific al AMTAP. Rezultatele cercetării sunt reflectate în 6 articole și 2 rezumate publicate, precum și în comunicările prezentate la conferințele științifice de nivel național și internațional.

SUMARUL CAPITOLELOR

Lucrarea conține toate compartimentele regulamentare impuse unei teze de doctorat: anotări în limbile română, rusă și engleză, lista abrevierilor, introducerea urmată de trei capitole de bază divizate în subcapitole, încheierea axată pe concluzii generale și recomandări, bibliografia din 108 de titluri, 76 pagini ale textului de bază. La teză este anexată partitura și DVD-ul cu înregistrarea ciclului vocal-simfonic *Eu sunt Tu* în interpretarea Orchestrei Simfonice Naționale a Companiei *Teleradio-Moldova*, dirijor – Denis Ceausov, mezzosoprană – Taisia Mustea-Caraman, bariton – Alexei Digore, declamator – Nicolae Jelescu.

Introducerea demonstrează actualitatea și importanța temei investigate, formulează scopul și obiectivele tezei, relevă noutatea științifică a rezultatelor obținute și valoarea aplicativă a lucrării, prezintă informații cu privire la aprobarea rezultatelor obținute.

Teza este structurată pe trei capitole. **Capitolul 1. Valorificarea poeziei românești în muzica contemporană: de la lirica eminesciană la postmodernism** este construit conform principiului diacronic-evolutiv, cuprinzând trei subcapitole. În acest capitol, gruparea observațiilor științifice în două clase se face după criteriul de apartenență la una din ramurile muzicale – muzica vocal-camerală și corală sau muzica vocal-simfonică. În subcapitolul **1.1. Creații vocal-camerale și corale** se dezbate diversitatea viziunilor componistice asupra transpunerii versurilor eminescian și blagian în componistica muzicală din domeniile opusurilor vocale și corale. Ajungem la concluzia că universul poetic eminescian a fost valorificat plenar în componistica muzicală prin numeroase creații semnate de compozitori de primă mărime din România și Republica Moldova – Gh. Dima, P. Constantinescu, M. Jora, T. Ciorrea, E. Coca, D. Gherșfeld, B. Dubosarschi ș.a. Totodată, și poezia altor poeți români din secolul al XIX-lea a constituit un izvor de inspirație în arta muzicală românească. Iar subcapitolul **1.2. Creații vocal-simfonice** vizează universul poetic eminescian și blagian reflectat în genurile muzicii simfonice ale creației componistice românești.

La finele Capitolului 1 sunt formulate câteva concluzii:

1. Bogăția inepuizabilă a poeziei românești a constituit o sursă constantă de inspirație pentru compozitorii de pe ambele maluri ale Prutului.

2. Creând în genuri vocale de cameră (lied pentru voce și pian, miniatură corală ș.a.) și vocal-simfonice (lied pentru voce și orchestră, cantată, simfonie, poem ș.a.), compozitorii au scos în prim plan cuvântul, punându-și în față nu doar problema transpunerii acestuia într-un discurs muzical, ci, în primul rând, redarea conținuturilor de idei și a stărilor afective pe care le generează.

3. Poezia românească, ce conține adevărate capodopere ale literaturii naționale și universale, ale unor poeți precum M. Eminescu, L. Blaga, T. Arghezi, G. Bacovia, I. Barbu, M. Sorescu, N. Stănescu ș.a., oferă un teren extrem de larg pentru „colaborări” artistice, pretându-se pe deplin asocierii cu arta muzicală.

4. Urmărim abordări și sinteze de înaltă complexitate, realizate în cadrul unor creații componistice de referință, semnate de compozitori de primă mărime din România și Republica Moldova. Printre aceștia se numără S. Toduță, P. Constantinescu, V. Spătărelu, F. Donceanu, V. Munteanu, D. Voiculescu, T. Chiriac, Gh. Mustea, Gh. Ciobanu ș.a.

5. De o deosebită diversitate și originalitate sunt abordările componistice ale surselor poetice, ce se încadrează în curente muzicale ale secolului XX, fiind reprezentative pentru muzica națională și universală.

6. Repertoriul analizat constituie un laborator de tehnici componistice și tratare a conținutului poetic pentru crearea de lucrări în gen vocal-simfonic.

Capitolul 2. Stilistica și limbajul poetic stănescian ca sursă de inspirație în muzica contemporană românească de factură academică, la rândul său, este divizat în 2 subcapitole, **2.1. Repere poetice și teme predominante ale expresiilor sonore stănesciene în muzica academică** unde se descrie „fenomenul Stănescu” care a creat rezonanțe adânci în sfera creației muzicale academice, constituind o importantă sursă de inspirație pentru compozitorii români contemporani. „Necuvântul” stănescian, ce nu poate fi exprimat prin cuvânt, ce atinge dimensiunile unui discurs absolut, metapoetic abstract, plin de conținuturi, a devenit un reper tangențial esențial între arta poetică și cea muzical-componistică, pretându-se impetuos întruchipării în limbaj sonor contemporan. Mai mulți compozitori români consacrați s-au aplecat asupra poeziei stănesciene, reușind să transpună în sonorități muzicale „necuvântul” marelui poet; și **2.2. Universul poetic al lui Nichita Stănescu conturat în muzica academică românească din a doua jumătate a secolului XX – începutul secolului XXI** fiecare dintre acestea abordând probleme generale referitoare la trăsături specifice ale versului stănescian și transmiterea mesajului său în arta sonoră. Demersul științific al tezei este îndreptat spre unele „studii de caz” evidențiind aspecte particulare ale abordării versurilor poetului în creația unor compozitori români. În cele patru paragrafe ulterioare, aportul compozitorilor P. Stoianov, C. Țăranu, D. Voiculescu și V. Spătărelu este discutat prin prisma concepțiilor poetice nichitiene expuse anterior. În paragrafele **2.2.1. Noduri și semne – o abordare conceptuală a poeziei stănesciene în creația compozitorului Petru Stoianov**, **2.2.2. Lirica**

stănesciană întruchipată în creația lui Cornel Țăranu, **2.2.3. Dimensiuni polifonice ale poeziei stănesciene în creația lui Dan Voiculescu și 2.2.4. Sensul iubirii în lirica vocală și corală a lui Vasile Spătărelu pe versuri de Nichita Stănescu** sunt dezbătute viziunile componistice ale liricii stănesciene și analizate lucrări muzicale aparținând genurilor vocale sau corale, precum și într-un șir de creații instrumentale cu pretext stănescian.

La finele Capitolului 2 sunt formulate unele concluzii privind tematica discutată a compartimentului:

1. Lirica stănesciană, datorită profunzimii și complexității sale, a suscitât interesul unora din cei mai importanți reprezentanți ai școlii componistice românești, printre care se află nume de primă mărime precum P. Stoianov, C. Țăranu, D. Voiculescu, V. Spătărelu, interes ce s-a manifestat în abordări componistice de ordin semantic-conceptual, ce se încadrează în tendințe stilistice diferite – de la expresionism, aleatorică, dodecafonie, la neo-clasicism și elemente post-moderniste.

2. În raport cu opera poetului, se constată abordarea cu precădere a genurilor vocale sau corale, existând însă și un șir de creații instrumentale cu *pretext* stănescian.

3. Abordarea operei stănesciene a generat și apariția unor concepte componistice distincte în muzica românească – în acest context, un loc deosebit îl ocupă creația lui Petru Stoianov, care și-a structurat propriile viziuni artistice creatoare în baza concepției stănesciene „noduri și semne”.

4. Ciclurile de lieduri de C. Țăranu și D. Voiculescu pe versurile lui N. Stănescu reprezintă lucrări originale, impregnate de spiritul său polivalent. Compozitorii au surprins, dincolo de emoțiile și imaginile pe care este axat fiecare lied, starea esențială, – scrise în „limba poezescă”; după expresia plastică a poetului, – transpuse într-un limbaj muzical se mare sensibilitate, conferind noi dimensiuni căutărilor lirice exprimate în opera sa.

5. Miniaturile corale ale lui P. Stoianov și V. Spătărelu excelează în evidențierea expresiei poetice prin scriituri corale riguroase, elaborate, de mare măiestrie, ce le plasează printre cele mai frumoase pagini ale muzicii corale românești.

În centrul **Capitolului 3 „Eu sunt tu” – ciclu pentru mezzosoprană, bariton, declamator și orchestră simfonică pe versurile poetului român Nichita Stănescu** se află analiza lucrării de autor care cuprinde cinci părți, fiecare fiind scrisă pe unul din poemele stănesciene selectate. Respectiv, în cele cinci paragrafe, precedate de **3.1. „Eu sunt Tu”. Caracteristică generală** și urmate de concluzii, este aprofundată relația text–muzică, prin investigarea manifestărilor stilistice și de limbaj. Astfel, în subcapitolul **3.2. Analiza structural-componistică și a limbajului muzical** cu paragrafele **3.2.1. Partea I-a: Leoaică tânără, iubirea...**, **3.2.2. Partea a II-a: Nimic nu este altceva**, **3.2.3. Partea a III-a. Poveste sentimentală**, **3.2.4. Partea a IV-a. Numai o clipă**, **3.2.5. Partea a V-a. Scurtă vorbire** sunt descifrate mai multe expresii muzicale de natură melodică, ritmică, texturală, orchestrală etc. sau de caracter sintetic, exprimând o multitudine de ipostaze pe

care poezia stănesciană obține în acest ciclul vocal-simfonic. Ideile teoretice principale își găsesc confirmarea în mai multe exemple muzicale cu care este suplimentat cap. 3. La finele Capitolului 3 sunt formulate următoarele concluzii:

1. Interpretarea componistică muzicală a poemelor alese înglobează conținuturile universului poetic stănescian care se caracterizează prin înalte dimensiuni filozofice.

2. Pentru ciclul vocal-simfonic au fost selectate versurile care sintetizează principalele simboluri și alegorii obsesive ale poeziei lui N. Stănescu.

3. Nuanțarea vocală a discursului muzical se datorează utilizării variantelor timbrale ale soliștilor precum și a varietăților de articulare a vocii (*sotto voce, parlando*, etc.).

4. Textura orchestrală a lucrării îmbină în mod organic scriitura tradițională precum dublări ale vocilor, imitații libere scurte, contrapunctarea vocilor, etc. și scriitura nouă, de natură sonoristică sau aleatorică; timbralitatea tradițională și timbralitatea nouă.

5. Rolul orchestrei în ciclul vocal-simfonic *Eu sunt Tu* nu se limitează la acompanierea soliștilor, la dialogarea simplă sau la ilustrația muzicală, autorul susținând idea că muzica poate dinamiza mesajul poetic al textului.

6. În calitate de imagini sonore ale „scurtei vorbiri” stănesciene, specifice poemelor sunt utilizate unele intonații-cheie, formule ritmico-intonaționale, dar și unele elemente de textură orchestrală.

7. În ciclul vocal-simfonic *Eu sunt Tu* poezia stănesciană obține o multitudine de ipostaze, datorită soluțiilor muzicale propuse de autor.

În **Concluzii generale și recomandări** sunt expuse succint principalele rezultate ale cercetării și sunt trasate perspectivele unor studii ulterioare.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Concluzii:

1. Examinarea creației componistice contemporane în baza operei poeților români ne-a permis să identificăm principalele realizări muzicale obținute în cadrul diferitelor curente, genuri și stiluri, alături de succesele personale ale compozitorilor de pe ambele maluri ale Prutului. Lucrările în genuri vocale de cameră (lied pentru voce și pian, miniatură corală ș.a.) și vocal-simfonice (lied pentru voce și orchestră, cantată, simfonie, poem ș.a.), au demonstrat atenția autorilor acordată sferelor ideatice și imagistice precum și a stărilor afective pe care le generează cuvântul poetic.
2. Studiul nostru a demonstrat valoarea polivalentă a poemelor lui Nichita Stănescu, în baza cărora au fost create un șir de lucrări muzicale ce se încadrează în diverse orientări stilistice, genuri și componente interpretative, formând un „grup” distinct *stănescian* în perimetrul componisticii contemporane românești, care, însă, lipsește în creația compozitorilor autohtoni.
3. În teză au fost punctate trăsăturile esențiale ale stilisticii și limbajului poetic stănescian precum predispunerea semantică, identificarea sinelui în cuvânt și viceversa, discursul filosofic de ordin trialectic, conceptul metalingvistic, limbajul foarte încifrat în sensul lexical și semantic, etc.; pentru fiecare parte a ciclului conceput în cadrul proiectului artistic fiind selectate poeme reprezentative pentru universul poetic stănescian, cu propriile conținuturi, alegorii și simboluri, fapt ce constituie o punte de plecare pentru noi abordări componistice ce ar avea ca suport opera sa poetică.
4. Analiza celor mai importante practici componistice de întruchipare a poeziei stănesciene în lucrări muzicale contemporane semnate de C. Țăranu și D. Voiculescu, P. Stoianov și V. Spătăreanu ne-a permis să evidențiem și să caracterizăm momentele conceptuale, tematica, sferele imagistice, elementele de limbaj și alte instrumente de transpunere a versului poetic în muzică academică.
5. Abordarea poeziei postmoderniste din perspectivele sincretice ale mesajelor verbale, simbolice, semantice etc., ale poeziei românești a secolului XX a deschis noi perspective de dezvoltare în componistica națională contemporană, oferind posibilitatea utilizării, reactualizării și inventării unor noi tehnici componistice, în concordanță cu tendințele artelor audio-vizuale contemporane universale, materializate în ciclul vocal-simfonic *Eu sunt Tu*.
6. Ciclul vocal-simfonic *Eu sunt Tu* pe versurile lui N. Stănescu completează repertoriul în domeniul muzicii vocal-simfonice din Republica Moldova cu o tematică neabordată până în prezent.

7. Rezultatul proiectului științifico-artistic reprezintă apariția unui ciclu vocal-simfonic, care a fost înregistrat și depozitat în fondurile companiei Teleradio-Moldova, fapt ce reprezintă o completare a repertoriilor mediatice naționale cu o nouă lucrare componistică.

Recomandări:

1. Necesitatea promovării genului vocal-instrumental și vocal-simfonic în procesul didactic și în viața concertistică a Republicii Moldova, ce ar urmări un dublu scop: interpretarea unor lucrări de valoare din repertoriul componistic, semnate de compozitorii din Republica Moldova de-a lungul anilor, astăzi cvasi-necunoscut; susținerea și încurajarea apariției unor lucrări noi scrise în aceste genuri, în care compozitorii ar aborda poezia contemporană românească.
2. Inițierea unui proiect științifico-artistic instituțional – *Festival-conferință studențesc al muzicii noi* – în care ar fi implicați profesorii și studenții AMTAP și care ar integra creația componistică și cercetarea teoretică, în scopul promovării și susținerii artei tinerilor compozitori și interpreți.
3. Înființarea, în cadrul AMTAP, a unei formații instrumentale din profesori și studenți, cu componență flexibilă, care ar interpreta și promova un repertoriu ce ar include lucrările compozitorilor contemporani.
4. Instituirea în cadrul AMTAP, a unui curs didactic obligatoriu de notație contemporană, pentru interpreți (vocaliști și instrumentiști), în vederea instruirii lor în domeniul citirii partiturilor compozitorilor contemporani, a cunoașterii tehnicilor componistice contemporane și a abordărilor interpretative a materialului tematic contemporan etc. Totodată, una din sarcinile acestui curs s-ar referi la stimularea dezvoltării artei componistice autohtone contemporane și la interpretarea creațiilor noi pe scenele naționale și internaționale.
5. Difuzarea concertelor de muzică contemporană pe canalele naționale radio și TV, în scopul asigurării unei mai mari vizibilități a creației componistice naționale și internaționale contemporane, în contextul ascensiunii muzicii de consum, comerciale, care ar condiționa apariția unor noi idei, obiective, scopuri în domeniul artei contemporane, la toate nivelele.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

În limba română:

1. Apostu A. De vorbă cu Viorel Munteanu. În: *Muzica*, 2017, nr.1, p. 3–25.
2. Berezovicova T. Cântecul liric în creația lui Eugen Doga. În: *Eugen Doga : compozitor, academician*. Academia de Științe a Moldovei, 2007, p. 24–43.
3. Buruian A. Genul de lied în creația compozitorului Gheorghe Dima. Teză de doctor în muzică, Chișinău, 2007. 153 p.
4. Chelaru-Murăruș O. Nichita Stănescu – subiectivitatea lirică. București: Univers, 2000. 256 p.
5. Ciobanu A. S. Vasile Spătărelu. Trei lieduri pe versuri de Nichita Stănescu (1978). În: *Studii muzicologice de & despre Vasile Spătărelu*, 2016, p. 106–120.
6. Ciobanu Gh. Organizarea intonațională în concertul pentru vioară și orchestră *Momente* de Ghenadie Ciobanu. In: *Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică*, 2017, nr. 1 (30), p. 24-30.
7. Cocearova G. Cântec. *Literatura și arta Moldovei: Enciclopedie în 2 volume*. 1985, Vol. 1, p. 357–358.
8. Cojocaru D. Cornel Țăranu și obsesia variației. În: *Muzica*, 1995, nr.1, p. 4–22.
9. Cosma V. Cornel Țăranu. *Muzicieni din România. Lexicon*, Vol.9, București: Editura Muzicală, 2006. <http://www.ucmr.org.ro/listMembri.asp?CodP=167&TipPag=toti> (vizitat 21.11.2020).
10. Cosma V. *Muzicieni din România: lexicon bio-bibliografic*. 11 vol. București: Editura Muzicală, 1989.
11. Cosma V. Poezia eminesciană, hrană spirituală esențială a muzicii românești. Prefață. În: Sărac Gh. *Miniaturi vocale pe versuri eminesciene. Romante și lieduri*, 2015. p. 9–18.
12. Cozmei M. În: *Studii muzicologice de & despre Vasile Spătărelu*, 2016, p. 80–81.
13. Cristescu C. Dan Voiculescu, invitatul duminical al Ilincăi Dumitrescu. *Cronică muzicală on-line*. <http://www.cimec.ro/Muzica/Cronici/ConstantaCristescu17.htm> (vizitat 23.07.2020).
14. Duțică Gh. *Ars Choralis sau despre Poeticile lui Vasile Spătărelu*. În: *Studii muzicologice de & despre Vasile Spătărelu*, 2016, p. 212–231.
15. Garaz O. De vorbă cu compozitorul Cornel Țăranu. „Câteodată e bine să fim un pic ironici”. În: *Muzica*, 1998, nr.2, p. 90–97.
16. Manolescu N. *Despre poezie*. București: Cartea Românească, 1987. 246 p.
17. Melnic V. *Compozitorul român Viorel Munteanu: schiță de portret*. În: *Anuar științific: muzică, teatru, arte plastice*, 2009, nr.1/2 (8/9), p. 33–39.

18. Mihuț A. D. Contribuții la istoria liedului românesc. Cluj: Casa Cărții de Știință, 2006, 319 p.
19. Mironenco E. Poemul lui Mihai Eminescu „Luceafărul” în creația componistică. Mihai Eminescu – cuget național (1850–1889) : materialele simpozionului științific consacrat aniversării a 150-a de la naștere. Chișinău, 2000. p. 16–19.
20. Nikitcenko V. Creația cameral-vocală a compozitorilor din republica moldova pe versurile poetilor ruși. Autoreferat, 2014, p. 9.
21. Oprea N. Poezia „Neobișnuitului firesc”. În: Timpul lecturii. Cluj-Napoca: Dacia, 2002, 366 p.
22. Pascu C. Cornel Țăranu la ceas aniversar. Metafora între poetic și muzical. Disponibil: https://www.academia.edu/30214747/Cornel_%C5%A2%C4%83ranu_la_ceas_aniversar_Metafora_%C3%AEntre_poetic_%C5%9Fi_muzical (vizitat 3.04.2020).
23. Pușcaș P. Studiu introductiv. În: Viorel Munteanu. Poemele luminii. Partitură și CD, 2012, p. 3-10.
24. Radu-Țaga C. „Prețioasele ridicole” – sărbătoare a spiritului comic. În: Studii muzicologice de & despre Vasile Spătăreanu, 2016, p. 121–155.
25. Rojnovceanu A. Liedul enescian „premarotian” în contextul creației vocale de cameră românești. În: Anuar științific : muzică, teatru, arte plastice, 2005, p. 78–84.
26. Rotaru P. Muzica instrumentală și vocală de cameră din Moldova. Chișinău, 2007. 104 p.
27. Sârbu C. Felicia Donceanu. Creația vocal-camerală. Schiță monografică. În: Muzica, 1992, nr. 1, p. 59–82.
28. Simion E. Prefață. În: Nichita Stănescu, Opere I. Versuri, București: Editura Univers enciclopedic, 2002, 1647 p.
29. Stoianov C. Petru Stoianov: noduri și semne posibile structuri pe scara unui model modal. În: Studii de știință și cultură, 2008, nr.3(14), p. 51-58.
30. Zafiri M. Dan Voiculescu – ultimul interviu. În: Revista online: No.14 plus minus, 2010. Disponibil online: <https://no14plusminus.wordpress.com/tag/interviu-dan-voiculescu/>

În limba engleză:

31. Crist B. The art of setting words to music. New York: Carl Fischer, 1944. 95 p.
32. Oliphant E. H. C. Poetry and the Composer. The Musical Quarterly, 1922 Vol. 8, No. 2, p. 227-241. https://www.jstor.org/stable/738233?seq=1#metadata_info_tab_contents
33. The New Grove dictionary of music and musicians. 29 Volumes, 2nd Edition. London: Oxford University Press, 2002.

În limba rusă:

34. Асафьев Б. Музыкальная форма как процесс. Москва: Музыка, 1971. 376 с.
35. Астрова Л. О произношении в пении. В: Профессиональная подготовка студента-вокалиста: Сборник трудов ГМПИ им. Гнесиных, 1990, Вып. 115, с. 138-153.
36. Брузгене Р. Литература и музыка: о классификациях взаимодействия. В: Вестник Пермского университета. Российская и зарубежная филология. 2009, Вып. 6, с. 93-99.
<https://cyberleninka.ru/article/n/literatura-i-muzyka-o-klassifikatsiyah-vzaimodeystviy>
37. Васина-Гроссман В. Музыка и поэтическое слово. Ч.1: Ритмика. Москва: Музыка, 1972. 152 с.
38. Вдовина Е. Молдавский советский романс. Кишинев: 1982. 183 с.
39. Коловский О. (ред.). Анализ вокальных произведений. Учебное пособие. Ленинград: Музыка, 1988. 352 с.
40. Никитченко В. Взаимоотношение слова и музыки в романсе Г. Чобану «Голоса за холмами» на стихи Д. Самойлова. В: Artă și educație artistică, 2011, Nr. 2/3 (17/18), p. 35–41.
41. Ручьевская Е. О соотношении слова и мелодии в русской камерно-вокальной музыке начала XX века. Русская музыка на рубеже XX века. Ленинград: Музыка, 1966. 110 с.
42. Слово и музыка. Материалы научных конференций памяти А.В. Михайлова. Вып.2. Москва: Научно-издательский центр «Московская консерватория», 2008, 256 с.

LISTA PUBLICAȚIILOR LA TEMĂ

Articole în diferite reviste științifice din Registrul Național al revistelor de profil, cu indicarea categoriei:

1. Gamurari P. Lirica stănesciană în creația compozitorilor Cornel Țăranu și Dan Voiculescu. În: Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică, 2020, nr. 2(37). p. 99-104. ISSN 2345-1408 /ISSNe 2345-1831 Categoria B. Disponibil online: http://revista.amtap.md/wp-content/files_mf/160871571713.gamurari.liricastanesciana.pdf
2. Gamurari P. Metodele moderne de predare a obiectelor muzicale teoretice. In: Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică. 2020, nr. 1(36), p. 51-55. ISSN 2345-1408 Categoria B. Disponibil online - https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/51-55_21.pdf
3. Gamurari P. *Sensul iubirii* în lirica vocală și corală a lui Vasile Spătărelu pe versuri de Nichita Stănescu. În: Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică, 2021, nr. 1(38). ISSN 2345-1408/ E-ISSN 2345-1831 Categoria B.
4. Gamurari P. Stilistica și limbajul poetic stănescian ca sursă de inspirație în muzica contemporană românească de factură academică. În: AKADEMOS, 2020, nr.3(58), p. 151-155. ISSN 1857-0461 Categoria B. Disponibil online: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Akademos%203_2020_p151-155.pdf (vizitat 12.01.2021).
5. Gamurari P. Textul muzical în secolele XX-XXI: aspecte semantice. În: Intertext, 2020, Nr. 3-4(55-56), p. 87-92. ISSN 1857-3711 Categoria B+. Disponibil online: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/87-92_16.pdf (vizitat 12.01.2021).
6. Gamurari P. *Noduri și semne* – o abordare conceptuală a poeziei stănesciene în creația compozitorului Petru Stoianov. În: Revista de Științe Socioumane, 2020, nr.3(46), p.55-61. ISSN 1857-0119 Categoria C. Disponibil online: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/55-62_9.pdf

Materiale/ teze la forurile științifice:

1. Gamurari P. Aspecte teoretice ale genului vocal-sinfonic. În: Învățământul artistic – dimensiuni culturale. Vol.1, 15 mai 2020, Chișinău. Chișinău, Republica Moldova: 2020, p. 59-61. ISBN 978-9975-3311-6-6.
2. Gamurari P. Creația vocal-sinfonică a compozitorilor din Republica Moldova pe versurile poezilor contemporani. În: Scientific Collection «InterConf», (47): with the Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference «Experimental and Theoretical Research in Modern Science» (Martie 26-28, 2021). Chișinău, Moldova: 2021, p. 232-237. ISBN 978-5-368-01372-5.

LISTA SPECTACOLELOR, CONCERTELOR, CONCURSURILOR

Concerte:

2017, aprilie – Concertul „Primăvara moldovenească”, interpretarea lucrării simfonice *Tablouri postbelice*, orchestra simfonică a Colegiului de muzică din or. Molodecino, dirijor – Grigorii Soroka. Molodecino, Belarus.

2017, iunie – Festivalul internațional de muzică contemporană ”Zilele Muzicii Noi”, ediția 26, interpretarea lucrării *Eterosaxofonia*, orchestra simfonică a Companiei ”Teleradio-Moldova”, dirijor – Oleg Palymski. Chișinău, Moldova.

2018, aprilie – Concertul Ansamblului de muzică contemporană ”MolOt”, interpretarea trio-ului *Archaika*. Sankt-Petersburg, Rusia.

2018, octombrie – Concertul cvartetului din Moldova în cadrul Festivalului de muzică contemporană la Bacău, interpretarea trio-ului *Archaika*. Bacău, România.

2020, octombrie – Festivalul internațional de muzică contemporană ”Zilele Muzicii Noi”, ediția 29, interpretarea trio-ului *Archaika*. Chișinău, Moldova.

Concursuri:

2016, martie – Premiul Concursului Național al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din Moldova, pentru lucrarea simfonică *Tablouri postbelice*.

2018, aprilie – Premiul Concursului Național al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din Moldova, pentru lucrarea simfonică *Eterosaxofonia*.

ADNOTARE

Gamurari Pavel. Valorificarea componistică a poeziei contemporane românești. Teză de doctor în arte. Specialitatea 653.01 – Muzicologie (creație). Chișinău, 2021.

Structura tezei: Lucrarea cuprinde: introducere, 3 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 108 de titluri, 76 pagini de text de bază. Rezultatele obținute sunt publicate în 6 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: muzica contemporană, poezie românească, Nichita Stănescu, ciclul vocal-simfonic, lirica vocală, tehnică componistică, declamație, tehnici vocale.

Domeniul de studiu: istoria muzicii naționale, istoria și teoria compoziției muzicale contemporane.

Scopul și obiectivele tezei. Scopul studiului constă în analiza modalităților de tratare componistică a poeziei contemporane românești și valorificarea acestora prin propria viziunea de creație într-o lucrare de gen vocal-simfonic pe versurile lui Nichita Stănescu.

Obiectivele cercetării: elucidarea realizărilor muzicale obținute în cadrul diferitelor curente, genuri și stiluri ale creației componistice în baza operei poezilor români contemporani; evidențierea și caracterizarea momentelor conceptuale, tematicii, sferelor imagistice, elementelor de limbaj și altor modalități de redare a mesajului poetic în muzică academică românească; punctarea trăsăturilor esențiale ale stilisticii, limbajului poetic stănescian, tematicii și reperelor poetice determinante ca sursă de inspirație pentru compozitori; analiza propriei lucrări vocal-simfonice scrisă în cadrul proiectului de doctorat profesional, sintetizarea teoretică a experienței componistice de abordare a operei poetului român al secolului XX Nichita Stănescu.

Noutatea științifică și originalitatea conceptului artistic. Teza reprezintă o primă abordare în componistica autohtonă a poeziei lui Nichita Stănescu, realizată în cadrul proiectului de creație ce completează repertoriul național și se înscrie în spațiul muzical-poetic românesc; pentru prima dată într-o lucrare de doctorat au fost cercetate tehnicile componistice muzicale cu referire la ciclul vocal-simfonic *Eu sunt Tu*, îmbinate cu parcursul teoretic despre procesul de creație, și reflectate în analiza muzicologică a partiturii; în teză a fost utilizată o abordare istorico-teoretică cuprinzătoare, făcând posibilă studierea lucrării vocal-simfonice proprii în contextul larg al interpretării poeziei românești în muzica academică modernă.

Valoarea aplicativă a lucrării constă în lărgirea sferei viziunilor componistice contemporane asupra moștenirii poetice a lui Nichita Stănescu prin crearea ciclului *Eu sunt Tu* pentru mezzosoprană, bariton, declamator și orchestră simfonică, care va completa repertoriul vocal-simfonic național și reprezintă o contribuție unică la abordarea poeziei stănesciene în muzica academică autohtonă. Teza poate fi recomandată în calitate de material didactic în cadrul studierii disciplinelor *Compoziție muzicală*, *Tehnici componistice moderne*, *Istoria muzicii naționale* și poate servi ca suport pentru cercetările ulterioare în domeniu.

Implementarea rezultatelor științifice. Teza a fost realizată în cadrul Școlii doctorale *Studiul artelor și Culturologie* de la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice din Republica Moldova, fiind discutată și recomandată pentru susținere de Comisia de îndrumare și de Consiliul Științific al AMTAP. Rezultatele cercetării sunt reflectate în 6 articole și 2 rezumate publicate precum și în comunicările prezentate la conferințele științifice de nivel național și internațional. Ciclul vocal-simfonic *Eu sunt Tu* constituind esența conceptului artistic al proiectului realizat în cadrul doctoratului profesional, este înregistrat de Compania Publică Teleradio-Moldova.

ANNOTATION

Gamurari Pavel. Compositional valorization of modern Romanian poetry. A thesis for Ph. D. degree in Arts, speciality 653.01 – Musicology. Chişinău, 2021.

Structure of the thesis: The thesis includes: introduction, 3 chapters, general conclusions and recommendations, bibliography with 108 titles, 76 basic text pages. Research materials are reflected in 6 scientific papers.

Keywords: contemporary music, Romanian poetry, Nichita Stănescu, vocal-symphonic cycle, vocal lyric, compositional technique, declamation, vocal techniques.

Area of research: history of national music, history and theory of contemporary musical composition.

Purpose and objectives of the thesis: **The purpose of the study** consists in the analysis of the modalities of compositional approaching of the contemporary Romanian poetry and their capitalization through own vision of creation in a work of vocal-symphonic genre on the lyrics of Nichita Stănescu.

The objectives of the research: elucidation of the musical achievements obtained within the different currents, genres and styles of compositional creation based on the work of contemporary Romanian poets; highlighting and characterizing the conceptual moments, themes, imagistic spheres, language elements and other ways of rendering the poetic message in Romanian academic music; punctuating the essential features of stylistics, Stănescian poetic language, themes and determining poetic landmarks as a source of inspiration for composers; the analysis of his own vocal-symphonic work written within the professional doctoral project, the theoretical synthesis of the compositional experience of approaching the work of the Romanian poet of the 20th century Nichita Stănescu.

The scientific novelty and originality of this research. The thesis represents a first approach in the Moldovan composition of Nichita Stănescu's poetry, realized within the creative project that completes the national repertoire of the Romanian musical-poetic space; for the first time in a doctoral thesis were researched the musical compositional techniques with reference to the vocal-symphonic cycle *Eu sunt Tu*, combined with the theoretical course about the creative process, and reflected in the musicological analysis of the score; a comprehensive historical-theoretical approach was used in the thesis, making it possible to study one's own vocal-symphonic work in the broad context of the interpretation of Romanian poetry in modern academic music.

Practical significance of the work consists in widening the sphere of contemporary compositional visions on Nichita Stănescu's poetic legacy by creating the cycle *Eu sunt Tu* for mezzo-soprano, baritone, declamator and symphony orchestra, which will complete the national vocal-symphonic repertoire and is a unique contribution to Stănescu's poetry in Moldovan academic music. The thesis can be recommended as a teaching material in the disciplinary studies *Musical Composition, Modern Compositional Techniques, History of National Music* and can serve as a support for further research in the field.

Implementation of scientific results. The thesis was realized within The Arts Studies and Culturology Doctoral School from the Academy of Music, Theatre and Fine Arts of the Republic of Moldova being discussed and recommended for defence by the Guidance Commission and by the Scientific Council of the Academy. Research materials have been submitted for national and international scientific conferences and published in 8 scientific papers – 6 articles and 2 summaries.

АННОТАЦИЯ

Гамурарь Павел. Композиционная валоризация современной румынской поэзии. Диссертация на соискание степени доктора искусствоведения по специальности 653.01 – Музыкаведение. Кишинэу, 2021.

Структура диссертации: Диссертация включает: введение, 3 главы, основные выводы и рекомендации, библиографию из 108 наименований, 76 страницы основного текста. Результаты исследования отражены в 6 опубликованных научных работах.

Ключевые слова: современная музыка, румынская поэзия, Никита Стэнеску, вокально-симфонический цикл, вокальная лирика, композиционная техника, декламация, вокальные техники.

Область исследования: история национальной музыки, история и теория современной музыкальной композиции.

Цель и задачи работы. Цель исследования состоит в анализе методов композиционного развития современной румынской поэзии и их воплощения через собственное творческое видение в сочинении вокально-симфонического жанра на стихи Никиты Стэнеску.

Задачи исследования: изучение художественного наследия в области современной музыкальной композиции на стихи румынских поэтов; освещение и характеристика концептуальных моментов, тем, образов, языковых элементов и других способов выражения поэтического послания в румынской академической музыке; подчеркивание основных особенностей стилистики, поэтического языка Стэнеску, определяющие поэтические темы и ориентиры как вдохновение для композиторов; анализ собственного вокально-симфонического произведения, написанного в рамках докторского творческого проекта, теоретический синтез композиционного опыта приближения к творчеству румынского поэта XX века Никиты Стэнеску.

Научная новизна и оригинальность работы. Диссертация представляет собой первый в молдавской композиции опыт обращения к поэзии Никиты Стэнеску, реализованный в рамках научно-практического проекта, который дополняет национальный репертуар и является частью румынского музыкально-поэтического пространства; впервые в докторской диссертации исследованы музыкально-композиционные приемы применительно к вокально-симфоническому циклу *Eu sunt Tu*, совмещенные с теоретическими представлениями творческого процесса и отраженные в музыковедческом анализе партитуры; В диссертации использован комплексный историко-теоретический подход, позволяющий рассмотреть сочинение в широком контексте претворения румынской поэзии в современной академической музыке.

Практическая значимость работы заключается в расширении сферы современных композиционных видений поэтического наследия Никиты Стэнеску путем создания цикла *Eu sunt Tu* для меццо-сопрано, баритона, чтеца и симфонического оркестра, который будет дополнять национальный вокально-симфонический репертуар и представляет собой уникальный вклад по воплощению поэзии Стэнеску в молдавской академической музыке. Диссертация может использоваться как учебный материал при изучении таких дисциплин как *Музыкальная композиция, Техники современной композиции, История национальной музыки* и может служить опорой для дальнейших исследований в этой области.

Внедрение научных результатов. Диссертация выполнена в рамках Школы доктората в области искусствоведения и культурологии Академии музыки, театра и изобразительных искусств Республики Молдова, обсуждалась и была рекомендована к защите руководящей комиссией и Ученым советом. Результаты исследования нашли отражение в 8 публикациях – 6 статьях и 2 тезисах, а также в докладах, представленных на научных конференциях национального и международного уровней. Вокально-симфонический цикл *Eu sunt Tu* на стихи Н. Стэнеску, составивший основу художественной концепции проекта, реализованного в рамках профессионального доктората, записан Симфоническим оркестром Общественной компанией Телерадио-Молдова.

GAMURARI PAVEL

**VALORIFICAREA COMPONISTICĂ A POEZIEI
CONTEMPORANE ROMÂNEȘTI
SPECIALITATEA 653.01 – MUZICOLOGIE (CREAȚIE)**

Rezumatul tezei de doctor în arte

Aprobat spre tipar: 08.04.2021

Hârtie ofset. Tipar ofset.

Coli de tipar.: 1,4

Formatul hârtiei 60x84 1/16

Tiraj 20 ex.

Comanda nr. 39/21

Centrul Editorial-Poligrafic al Universității de Stat din Moldova

str. A. Mateevici 60, Chișinău, MD-2009